

Luật An toàn thực phẩm sửa đổi siết chặt kiểm soát rủi ro từ trang trại đến bàn ăn

09:56 24/10/2026

Tại Kỳ họp thứ 2, Quốc hội khóa XVI, dự án Luật An toàn thực phẩm sửa đổi đang được trình xem xét với định hướng thay đổi căn bản tư duy quản lý nhà nước. Thay vì kiểm tra thụ động khi hàng hóa đã thành phẩm và lưu thông, dự thảo luật mới xác lập nguyên tắc nhận diện và kiểm soát nguy cơ xuyên suốt toàn bộ chuỗi cung ứng ngay từ khâu sản xuất ban đầu, đồng thời chuyển mạnh sang cơ chế hậu kiểm dựa trên nền tảng dữ liệu số quốc gia.

Theo đại diện Cục An toàn thực phẩm, Bộ Y tế, phương thức quản lý mới hướng tới việc xác định rõ nguồn gốc phát sinh rủi ro, phân định trách nhiệm cụ thể cho từng khâu và nâng cao năng lực khoanh vùng khi xảy ra sự cố. Quá trình kiểm soát an toàn sẽ bao phủ từ các công đoạn nuôi trồng thủy sản, chăn nuôi, trồng trọt, đánh bắt đến giết mổ, sơ chế, chế biến và lưu thông ngoài thị trường. Việc đặt ra yêu cầu nghiêm ngặt về điều kiện vận hành tại các cơ sở thay vì chỉ lấy mẫu xét nghiệm sản phẩm cuối cùng không chỉ tiệm cận chuẩn mực quốc tế, mà còn tháo gỡ sự phân tán, chồng chéo chức năng giữa Bộ Y tế và Bộ Nông nghiệp và Môi trường vốn tồn tại ở khâu sản xuất ban đầu.

Để cơ chế hậu kiểm phát huy hiệu quả, cơ quan quản lý sẽ thiết lập hệ thống cơ sở dữ liệu an toàn thực phẩm quốc gia liên thông từ trung ương đến cơ sở. Nền tảng số này đóng vai trò kết nối đa ngành, lưu trữ đầy đủ lịch sử thanh tra, kết quả xét nghiệm mẫu, dữ liệu đánh giá nguy cơ và hồ sơ đăng ký doanh nghiệp. Ứng dụng công nghệ nhận diện điện tử trên hệ thống cho phép truy xuất toàn bộ vòng đời thực phẩm từ nguồn gốc xuất xứ đến kệ hàng tiêu dùng. Người dân được quyền tra cứu công khai thông tin về các vi phạm hoặc sự cố mất an toàn, trong khi lực lượng quản lý các cấp có thể truy cập dữ liệu để kịp thời phát hiện dấu hiệu sai phạm và xử lý nhanh chóng.

Đối với những lĩnh vực nhạy cảm có lượng người tiêu dùng lớn như thức ăn đường phố và bếp ăn tập thể tại trường học hay các đơn vị lực lượng vũ trang công an, quân đội, dự thảo luật tăng cường cơ chế trách nhiệm kép. Người trực tiếp chế biến kinh doanh phải chịu trách nhiệm về điều kiện an toàn, song song

với việc chính quyền địa phương phải siết chặt giám sát liên ngành trên địa bàn quản lý. Theo phân cấp, Bộ Y tế xây dựng quy chuẩn điều kiện và hướng dẫn quản lý đối với nhà hàng, cơ sở dịch vụ ăn uống và bếp ăn tập thể. Trong khi đó, Ủy ban nhân dân cấp tỉnh và cấp xã chịu trách nhiệm trực tiếp trong việc kiểm soát các cơ sở sản xuất kinh doanh nhỏ lẻ, và mạng lưới chợ dân sinh.

Tăng cường trách nhiệm của tổ chức, cá nhân cung cấp suất ăn tập thể, tổ chức bếp ăn tập thể (ảnh minh họa)

Trước sự phát triển của các kênh phân phối hiện đại, khung pháp lý mới cũng mở rộng chế tài sang môi trường mạng, quy định rõ trách nhiệm của người bán hàng, các cơ sở giao thức ăn trực tuyến và đơn vị quản lý nền tảng thương mại điện tử trung gian. Toàn bộ bộ máy quản lý được quy tụ về một đầu mối điều hành thống nhất nhưng phân quyền tối đa cho Ủy ban nhân dân các cấp. Cơ chế trao quyền chủ động cho chính quyền cơ sở giúp giải tỏa tình trạng quá tải thủ tục hành chính tại cấp tỉnh, tạo điều kiện cho lực lượng thực thi bám sát địa bàn và ngăn chặn rủi ro mất an toàn thực phẩm ngay từ khi mới phát sinh.

Tâm An